

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI

Blaj, 22 Septembrie 1906.

Numărul 39.

Adunarea Asociațiunii.

Mâne se deschide la Brașov adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. E de datorința noastră, ca și a ori căruia român, să urmărească cu viuă atențiune toată activitatea Asociațiunii noastre și întru cât se poate, să și conlucre din toate puterile sale pentru prosperarea acestei instituțiuni culturale, care în cadrele statutelor sale, poate și trebuie chiar, să nizuească pentru ajungerea frumoasei ținte „literatura română și cultura poporului român”.

Sunt încă numai ideale aceste mărețe scopuri, cari așa de frumos răsună în titula Asociațiunii. Și dacă vom fi slăbănogi, va mai trece multă vreme, până le vom vedea ajunse.

Literatura română la noi cei de azi, — dacă să mai poate face osăbire după frontierele politice, — va trebui să o recunoască ori cine, s'a ridicat la o frumoasă înălțime. Ca să nu mai amintim de Coșbuc, Gorun, Iosif, și alții, trecuți mai de mult peste Carpați; tinerii scriitori: Goga, Agârbicean, Ciura, ș. a. sunt cu totul ai noștrii și afară de ei, cu multă mândrie putem remarca prin coloanele ziarelor și revistelor noastre licăriri de suflete aprinse, cari având parte de o bună povață și învățătură, pot să se avânte și ei sus printre scriitorii de seamă.

Ceea ce însă ne lipsește și de ce mai ales ar trebui să îngrijim este cultura poporului român. Afară de sutele de băieți români, cari an de an părăsesc băncile școalelor populare, și merg la studii medii, rămân încă întreit mai mulți în satele lor, cari sau nu știu de loc scrie și cetă, sau și dacă au învățat cândva, ca și sămânța căzută pe piatră, o arde soarele ori o mănăcă paserile, dar roadă nu aduce, cu vremea și ei uită puținul învățat și să înșiră între analfabeți. Și e grozav numărul acestor neștiutori de carte. Când se va reforma legea electorală, și se va da sufragiu universal numai celor ce știu cetă și scrie, vom sta muți în fața situațiunii. Doresc mult să fie greșite aserțiunile mele, dar mă tem, că sunt așa.

Mâne Asociațiunea după douăzeci de ani și mai bine iarăș se întrunește în Brașov, și să sperăm, că în acest centru cultural de prima ordine, toți cei adunați vor simți cât de arzătoare este chestia culturii poporului, și cu puteri unite vor lucra pentru desăvârșirea ei. Și e vremea să se gândească comitetul Asociațiunii mai din adins la acest lucru, pentru că însuși recunoaște în raportul general, „că Expoziția și serbările (— din anul trecut —) nu au putut generaliza un interes viu asupra întinderii vaste a teritoriului locuit de Români” și „că Asociațiunea tocmai în acele rânduri ale societății noastre, a căror înaintare culturală e în statutele sale, — în șirele poporului dela sate nu dispune decât de un foarte disparent număr de membrii” — ceea ce dovedește „că existența și scopul instituțiunii noastre nu sunt încă pe deplin lămurite înaintea țăranilor noștri”. Și să nu fie cu supărare, contatarea aceasta e destul de tristă pentru activitatea unei instituțiuni culturale, cum e și Asociațiunea.

Constatăm însă cu bucurie, că s'a făcut un început, care vrednicește toată lauda. Biblioteca Asociațiunii, prelegerile populare, dăruirea de cărți, scrise după priceperea țăranilor, și mai ales hotărârea de a se publica o foaie populară, ne fac să avem celea mai bune nădejdi pentru viitor. Și să sperăm că greșelile trecutului, se vor părăsi și acum, când comitetul angajează puteri nouă și biroul să pune pe alte baze, să zicem mai lucrative, activitatea Asociațiunii, nu se va margini numai în a ridica palate și a contrage datorii, tot pentru centru, ci, se va gândi și la cei dela periferie. Are dreptate raportul general, că „numai prin dovezile continue ale unei activități intensive în centrele noastre culturale, va putea da Asociațiunea îndemnuri de muncă despărțămintelor sale”, — dar când aceste despărțăminte sunt tractate așa de sus, și așa de aspru critizate, cum se face în actualul raport, când în secțiunile științifice literare se numesc de-a valma membrii din Sibiu, cu desconsiderarea celor de-afară, când pentru afaceri, ce privesc Sibiuul, să fac turburări în comitetul central,

iar peste lucruri tot așa de însemnate, dar cari privesc orașe afară de Sibiu, se trece la ordinea zilei cu multă ușurință, nu e mirare, că „centrele noastre culturale” nu se entuziasmează, ales, când se constată, că în afaceri proprii de ale sale, nici comitetul central nu-și prea sfărma capul.

Căci să ni-se înșire care a fost „mănoasa activitate din centru”, față cu care cele mai multe despărțăminte „au rămas la rostul ingrat al câtorva ședințe reglementare, lipsite de spiritul unirei inițierii proprii?” Sau doară se crede la Sibiu, că despărțămintele Timișoara și Brașov, prosperează, în urmarea pildei ce se da dela centru? Nu credem! Și dl Ungurianu și dl Bârsanu, sunt oameni de inimă, cari lucră de dragul lucrului și al neamului lor! Și fără supărarea nimănui ne luăm voie a întreba, nu ar fi fost mai vrednic dl dr. Mihályi, ori dl dr. A. Mureșianu, să fie aleși membrii în secția istorică, ca de pildă alți domni, cari nu știu să aibă merite istorice, ori să fi scris cândva ceva, afară de câteva note de călătorie? Și oare gimnaziile noastre dela Beiuș, Brad, și Năsăud n'au profesori vrednici de a fi numărați în acele secții? Când e vorba, că Asociațiunea „mai are și datoria de a se impune prin elementele de producție literară ce adăpostește”, atunci gândim, că chiar cei ce poartă condeii au întâietate. E vremea să se facă chiar și la Sibiu ceea ce să accentuiază așa de frumos în raport, că adecă unii din cărturarii noștrii „încă și astăzi își sacrifică trebuințele mai înalte unor porniri de organism îngust sau își părăjinesc forțele în proverbialele frecări ale intereselor personale”. Și e timpul aci să se introducă „o notă de severitate în moravuri”, căci altcum „nu vom putea ajunge la acel nivel de altruism, care îl reclamă o muncă desinteresată”.

Să nu uite On. Comitet central, că Asociațiunea noastră este o instituție pur națională, și că orice alte tendințe și veleități departe trebuie să steie de ea. Și în sfârșit că ea e a tuturor românilor din Transilvania și Ungaria și astfel binefacerile ei trebuie să se extindă asupra tuturor. O dovedește aceasta într'un chip ne-

Indoiios fondul cultural al băncilor române, cari pentru aceea nu transpun cnotele lor destinate pentru scopuri de binefacere comitetului Asociațiunii, pentru că observă, că acelea ar reveni numai asupra unora, ceea ce nu o doresc.

În buna credință că scrisese noastre vor fi considerate ca eșite din o inimă sinceră și caldă pentru înaintarea Asociațiunii și totașa vor fi considerate, — salutăm cu toată căldura întrunirea anuală a membrilor ei și-i dorim toată prosperitatea!

Profesorii din Beiuș. Cu prilejul marelui festival muzical dela București, s'a produs și corul dela Beiuș, de sub conducerea prof. Bușița, secerând aplauze entuziaste. Părându-i-se dlui ministru de culte al nostru, că corul din Beiuș a demonstrat cu piesele cântate, a ordonat telegrafice cercetare disciplinară. Asupra acestei chestiuni și sub titlul de mai sus „B-Hirlap“ dela 18 crt. publică un interesant articol, scris fără de indoiială de dl Jancoș Bepedek. (Articolul nu e iscălit). Reproducem părțile mai însămuate:

„Aflăm din izvor semioficios, că ministrul de culte a ordonat cercetare severă, spre a se constata, că ce rol au avut profesorii gimnaziali din Beiuș în demonstrația antimagiara și cărei eroi activi și pasivi au figurat ca membrii ai renniilor de cântări din Ungaria cu prilejul concertelor ce s'au ținut acum la București. Cercetarea se va ținea negresit, dar după cum se poate prevedea, nu va avea nici un rezultat pozitiv, căci doar lucrul principal, nu e, că ce s'a cântat, ci cu ce inimă, cu ce senti-

ment! Și numai Dumnezeu poate să pătrundă în inimă și înrunchi!

„Cercetarea severă și temeipică va constata, că dăii profesori au mers la București în calitate de membrii sau conducători ai corului local. Aici au participat la marelui concert al corurilor române. Și au cântat de frunză verde și de mierla ce cântă prin păduri. Au mai cântat poate și de Dâmbovița, că-i apă dulce și cine o bea, nu se mai duce. Alături de celelalte coruri au cântat și imnul regal român în onoarea Regelui român. Era aceasta de altcum un simplu postulat de etichetă. Nu-i nimic antimagiara în lucrul acesta. E doară un cântec, care tâlmăcește credința supușilor locali, ca „Gottterhalte“ bună oară. Chiar și melodia se aseamănă mult cu „Oh du mein Oesterreich!“ Că unul sau altul dintre cetățenii României a închinat la vre-un banchet, pentru marelui imperiu român dela Nistru pân' la Tisa, ei nu sunt de vină, căci doară ei nu sunt șefii poliției române. Dacă dl ministru totuși le va da drumul, atunci să le deie drumul și celor 200 învățători, cari înainte cu o săptămână au fost și ei obiectul și eroii celorlora sărbătoriri cu prilejul excursiei lor la București.

„Pericolul nu residă în faptul, că profesorii dela Beiuș au participat, ori au avut eventual un rol mai provocător în calitate de conducători ai corurilor, cu prilejul marelui concert român dela București. Residă însă în sentimentul politic și de rasă, ai cărei simplă expresiune a fost concertul acesta, căci sentimentul acesta trăiește în inima tuturor profesorilor și învățătorilor români din Ungaria, fără nici o excepție. Și dacă sunt excepții, sunt de bună samă mai rare, decât corbii cei albi. N'ar fi așa mare primejdie, dacă sentimentul acesta ar trăi numai în inima profesorilor din Beiuș, sau

numai în a acolora, cari au luat parte la excursia aceasta. Durere însă, lucrul stă altfel! Dimpotrivă focul daco-românismului, ai cărui flacări s'au înălțat așa de sus cu prilejul concertului din București, arde mai palid și mai slab, tocmai în inima profesorilor din Beiuș. Dacă și celelalte școli medii românești ar fi în privința aceasta, ca și cea din Beiuș, primejdia daco-românismului n'ar erumpe cu atâta iuțală și neastâmpăr. Cel ce cunoaște părerea cercurilor naționaliste române, știe, că gimnaziul acesta, din punct de vedere al sentimentului național român e timbrat ca cel mai slab și mai lănced“.

Autorul în doue pasaje următoare își espune meritele personali și activitatea ce a dezvoltat-o întru studierea chestiunii române, tânguindu-se, că programul său pentru o acțiune contrară tendințelor naționaliste, n'a fost luat în socotință, și apoi continuă:

„Înainte cu 15 ani sentimentul daco-românismului nu era așa puternic în inteligența românească, după cum e astăzi. Ideile și niziunțele naționali în literatura din România nu dădeau o directivă așa generală, ca astăzi, după abia un deceniu și jumătate. Scriitorii mai importanți din România, stând în mare parte sub influința curetelor europene moderne, — francez, rusesc și german — lucrau mai mult în spirit general și cosmopolit. Scriitorii și învățații români din patrie tângiau încă sub direcția învechită a principiilor lui Laurian și Cipariu, fără ca să aivă vre-o înrăurire asupra cuiva. Sfortările lor scoteau cel mult câte un zimbet în pătura mai cultă a cetitorilor, în loc să-i înalte sau să-i însufletească. Corpul profesoral și învățătoresc, esceptând pe cei mai tineri, aparținând acestei școale demodate, aproape nici nu erau în contract cu direcția literară și științifică din România. În timpul acela, cei ce au stat la cârma instrucțiunii

FEUILLETON.

Nelegiuire.

— Dacă-i place!

— Să se uște pe picioare, omule, și trebne s'o ții în frâu! Unde s'a mai pomenit o așa ticăloșie? Trăește cu Gheorghe doi ani de zile, au un băiat, le moare voinicul, Ilie vine acasă dela miliție, și acum hop! să plece Gheorghe în satul, de unde a venit, și să-i ia locul Ilie. Voi ați înebunit, pe cum se vede! Doar nu sunteți păgâni.

— Domnule părinte, dar fata s'a iubit cu Ilie și până a nu merge acesta la cătane. Și acum s'a deșteptat iar dragostea asta, nevoe mare!

— Și dta ai știut de treaba asta când ai cununat pe Nuța?

— S'o fi trăznit Dumnezeu! De unde să știu. Dar muerea a știut și n'a zis nimic. Eu aveam alte treburi. Și nu ar fi zis nime că Nuța se mărică silită.

Preotul se frământă prin casă, umblă în jurul mesei, se așează pe scaun și iar se ridică.

— Voi veți ajunge talpa iadului, s'o știți asta una dela mine. Așa se grijese fetele până-s fete mari? Și nevasta aceea a ta, e o peliță de drac! I-a trebuit avere multă, că n'ați avut destulă, a oprit drumul flăcăului, când mergea cu șase junci la târg, l-a făcut să vie în casă, să se odihnească, să rămâe peste noapte acolo, ca apoi a doua zi să nu mai plece la târg, ci să se întoarcă

acasă, să se gate de nuntă! — Ce te niți așa? Crezi că lumea nu le știe toate aceste mai bine, decât mine? Să vă fie rușine, oameni de nimica ce sunteți. Că n'am știut eu atunci farba voastră! Știu că nu-mi lu-grennam sufletul cu căsătoria asta mișe-lească!

— Die părinte, dta nu porți vina. Când ai întrebat pe fată: „Vrei-l pe Gheorghe?“ A zis: „Vreau!“ Putut-ai să cetești vre-o silă în vorba, în ochii ei? Așa-i că n'ai putut! Dar eu ce să mă fac părinte, că mi-s'a schimbat casa în iad, de când a venit Ilie din cătane! Gheorghe injură, își implântă mâna în părul femeii, s'o lese pie-gură nici alta. Și fata aleargă la mine: „Bate-mă tată, omoară-mă tată, junghie-mă, dar pe ticălosul asta să nu-l mai văd la noi în casă!“ Și Gheorghe e vânat de mânie: „Așa, acum is ticălos, dar atunci când mergeam în treaba mea la târg, mamă-ta de ce m'a tras cu sila în casă și în noaptea aceea de ce n'ai dormit, ci ai venit tiptil la mine? Acum is ticălos, dar doi ani de-arându-l nu ți-am fost. Am muncit ca un bou! Acum a venit cătana și de-odată a intrat dracu în tine și te face să-mi strigi că-s ticălos!“ Și asta să întâmplă tot la doua-trei zile, părinte, de-mi vine par'că une-ori să mă spânzur. Și crezi, că n'o bat? Ii rup coastele, auzi dta, îi rup coastele! Dar ea scapă din mâinile mele și ale lui Gheorghe și aleargă cu mamă-sa în uliță și strigă în gură mare, de adună satul: „Săriți că o omoară! Oameni buni! Nemernicii!“ Dar atunci cătana ei nu s'arată. Acela vine când vine, prin fundul grădinii. De i-ar fi rămas ciolanele acolo între zidurile căsarmilor.

Lui Gligor îi curgeau sudorile de pe frunte. Preotul ședea acum pe un scaun, gândindu-se.

— Bada Gligore, dta știi cum e legea noastră. Dacă s'au cununat odată și nu au fost siliți nici el nici ea, apoi s'a gătat. Rămân bărbat și femeie până la moarte. De aceea trebue cumpănită așa de bine și din partea copiilor și dintr'a părinților o căsătorie. Dar femeia dtale a lăcomit la bani, fetei i-a fost prea mult să aștepte până va veni Ilie din miliție. Se vede că nu l-a iubit nici pe asta, căci dragostea știe să aștepte. Acum ce-i de făcut? Să rămână toate așa în voia și în bătaia lui Dumnezeu. Biserica nu-i va despărți în vecii vecilor, să vază toți nemernicii, la ce ajungi, când îți bați joc de celea sante.

Bada Gligor, sărutând mâna preotului, eșă gânditor din casă. Pe drum îi veni așa o ciudă pe sine însuși și o descurajare. Ce bărbat e dânsul? În sara aceea, când se opri Gheorghe mai întâi la ei, trebuia să meargă la stână, că era rândul lui la lapți. Dar n'a putut să trimită pe slugă, că stâna-i departe și trebue să stai și peste noapte acolo, ca să poți aduce și laptele de dimineață. Ori dacă s'a dus, de ce nu a tras pe femeie de-o parte și să-i spune să fie cu ochii în patru? Gligor se opri în drum, și se lovi de-odată cu palma peste frunte! Cui să-i fi spus să fie cu grije? Femeii? Dar n'a adus ea în casă pe Gheorghe, nu știe el ce plătește Saveta lui? Câte ponturi i-a făcut până a fost mai tineră? Vezi, ce va să zică un bărbat bun! Ba nu!: Un bărbat papălapte și nemernic! Porni apoi mai departe, cumpănindu-se ca un om beat. De câte-ori și-a dat arama pe față Saveta

magiare, cunoscând nzuințele românilor și literatura lor, ar fi putut să devină stăpâni și moralicește și intelectualicește peste școlile române din țară și peste dezvoltarea lor culturală.

„După un deceniu și jumătate însă, relațiile s'au schimbat cu totul. În acest interval tendințele literari, științifice și culturale s'au reorganizat în spirit național. În cadrul ideilor unitare, atât la noi, cât și în România, încât chestiunea e astăzi aproape de criză. Astăzi unitatea culturală, intelectuală și de sentimente, pe bază națională unitară e așa de puternică între Românimea de aci și cea din regat, încât nici speranța cea mai optimistă, nu se mai poate amăgi cu gândul, ca politica instrucției publice magiare să mai poată pune mâna pe conducerea morală și intelectuală a școlilor române și a culturii române din patrie. Ce e drept, va putea să domineze forma, cadrele exterioare cu ajutorul puterii astrictive a legilor, dar nu va mai putea atârna sufletele. Românimea de aici trăiește numai o viață materială în statul magiar. Sufletește însă, în dorințe și cu sentimentele trăiește în regatul român, a cărui putere și strălucire a admirat-o adânc emoționat, aproape fie-care membru al inteligenței române dela noi, cu prilejul festivităților expoziției iubile. Iar în visurile și în nădejile lui trăiește în imperiul daco-român, a cărui imagine plutește asupra marelui concert bucureștean, care a unit întreaga rasă românească. Toți Românii, cari au luat parte în acest an la serbările naționale din București, s'au reținut acasă cu acest sentiment în inimă și cu această gândire în minte. Gândirile și sentimentele nu sunt supuse vamei și nu pot forma nici macar obiectul concret al cercetărilor disciplinare, și dacă aceasta e adevărat, administrația

instrucției publice magiare, prin nesensibilitatea și ignoranța ei e cel puțin așa de culpabilă în acest lucru, ca și sentimentele antimagiare și dacoromâne a profesorilor și învățătorilor români.“

Fără comentari!

Să predicăm. . . *)

Despre vestirea cuvântului lui Dumnezeu voiesc a face pe scurt câteva espuneri, nu ca să recriminez, căci pentru aceasta nu sum chemat, nici ca să dau direcție pentru viitor, căci pentru aceasta sum prea slab. Voiesc să relevz faptul însuși, să constat, cât de multe avem de făcut și le-am omis; cât de multe obstacole ne înconjoară și suntem indiferenți; — iar întru cât îmi va succeda să înlănțuesc atențiunea Dvoastre asupra acestor puncte, mi-am ajuns și scopul.

Din espunerea faptului însuși, cred că ne vom alege cel puțin cu convingerea, că foarte multe sunt obligămintele luate asupra noastră de-odată cu jugul de păstor. — și apoi că fie-care vom lua la inimă, și după puterile noastre ne vom și sili a ne face slugi credincioase în via Domnului. Și dacă nu vom ajunge la mai mult, decât atâta, modestele mele osteneți vor fi deplin recompensate, căci nu am să ascund, acesta a fost scopul conferinței mele.

Dumnezeescul nostru învățător Isus Hristos imediat înainte de înălțarea sa la cer, întocmai ca un testament, a lăsat Apostolilor și următorilor lor, porunca: „*mergând învățați!*“ Domnul Isus, carele mai

*) Conferință ținută în Adunarea preoțească din protopopiatul Jiului.

înainte a zis: „*pildă v'am dat vouă!*“ — însuși a învățat la toate ocaziunile. A învățat în biserică ca prunc cu modestie, a obicinuit cu putere bărbătească mai târziu tot în biserică, pe achimbătorii de bani; a învățat la nuntă, a învățat, cum am zice în adunare politică, când l-au ispitit cărturarii: „*cade-să a da dojdie împăratului, sau ba?*“ a învățat fiind chemat ca oaspe în casa lui Lazar, când face atentă pe Maria: „*Marto, Marto, te silești . . . ci nu lucru trebuiește!*“ a învățat pe mare în corabie, a învățat în pustie, cu un cuvânt în tot locul și la toate ocaziunile.

Urmând această pildă a Domnului, preotul nu să poate subtrage de a învăța totdeauna, căci pe cum învățătorul în școală introduce și atrage pe prunci prin cuvinte, astfel și preotul prin graiul vin își formează pruncii săi sufletești. „*Verba movent . . .*“ și numai după aceea urmează pildele. Acest obligament deopotrivă apasă umerii fie-cărui preot învățat, ori mai puțin învățat, nu este alegere, căci fie-care preot de-odată cu darul preoției primește și un ajutor puternic conlucrarea Spiritului Sf.: „*eu cu voi sunt.*“ Această conlucrare îl ajută pe preot ca fiește carele, după talantul primit, să vestească adevărul, nu cu profunde aparate științifice, ci în mod simplu, pe cum simplă de înțeles este și credința noastră. — doară parva sapientia regitur mundus!

Nime nu să poate excusa cu lipsa de obiecte; acestea atâtea sunt și așa de varii, cât nu să pot eshauria nici odată. În anul trecut să ventilase în foaia „Unirea“ tema de discuție: Ce ne trebuie preoți, ori misiuni? Unul dintre preoți riscase afirmarea, cumea în biserică noastră fiind întocmit astfel ritul, încât în graiul poporului, la îndeplinirea funcțiunilor, să tâlcnuiesc toate adevărurile de credință. — nu ar fi așa de

lui, și iată acum gura ei și a fetei tot l-au făcut, să meargă pentru a patra oară la popa, să ceară despărțirea. Și l-a făcut să creadă, că fetei îi drag și acum de Ilie, de cătana, și s'o spne asta și popii. Ei dar părintele nu e orb ca el, vezi cum a descuant lucrul. Fata lui e o ticăloasă, femeie-s'a e o peliță de drac!

Acasă, plin de cindă și de mânie nu a spus nici o vorbă femeilor. Dar când de cătră sara, a întâlnit pe fată singură în curte, i-a zis scurt: „De nu te astâmperi, îți suceac grumazii, ca la un puț de vrăbier!“

Fata se îngrozii de ochii lui Gligor și trei săptămâni n'a mai cutezat să schimbe o vorbă cu Ilie.

Era în toiul secerii și Gheorghe în munca aprigă nu mai lna atâta sama femeii. Gândurile lui par'că se mai însenină acum. Gligor muncea cu el alături, dar despre femei nu vorbeau, nici despre cătana. Când au început să care grâul greu, au croit un stog larg, că era grâu mult. Roata uriașă, galbină, era de jumătate înălțată, când cerul prinse a se întuneca de-odată. Norii se grămădiau, sugrumându-se prin văzduh, și bice de foc plesneau unde și unde pe sub norii vineți. Moșia nu era departe, dar lui Gligor i-se părea că nu mai găta de încercat carul asta până-i lumea. Curgeau sudorile pe el, și de părea că l-ai scaldat. Cămașa i-se lipi de spate udă, de o puteai stoarce. Când să ese din miriați carul, snopii strinși sub sul se ridicară înburzoiați la capete, gata să se desprindă: un vânt aprig, o furtună, se deslănțui de-odată, ducând lepedele mari de prav spre norii vineți. Fulgerile tăiau, plesneau prin nori, și din când în când se desfundau, ca o

batjocură răntăcioasă, hohote înfundate de tunet. Stropii mari, grei, izbiriă întâi rar, duși de vânt, apoi repede, prinsă a vârsa cu găleata. Și vântul urla, fluera prin carul de grâu, și înțepta ploaia cu putere. Așa un vânt rece, rar s'a mai pomenit în seceră, părea răsuflatul de mânie a norilor.

Gligor din ziua aceea n'a mai fost om. Inferbântat peste măsură, ud de sudori, vântul rece și ploaia îi pătruseră până în măduva oaselor. Întâi n'a simțit nimic, dar de cătră sară îl luară dureri cu junghiuri adânci, și nu s'a mai sculat din pat până după ziua Crucii, când l-au dus în groapă.

După moartea lui, Ilie, cătana era tot mai cutezător, până ce odată în puterea nopții pătrunse în casă cu neamuri de-a lui, legară pe Gheorghe fedeleș și-l duseră între hotară. Din dimineata aceea, Ilie se făcu stăpân în casa lui Gligor. Tânguirile femeilor încetară deocamdată, ca să înceapă peste câteva luni și mai cumplit. Că Ilie asta s'a făcut un prăpădit mare, de când a fost cătana. Îi trebuia într'una bani pe tabac, zina și pachetul, bani pe vinars, zina și litrul, une-ori și mai mult. Femeile se văitau, îl rugau cu larimi în ochi, Ilie așa, Ilie pe dincoale! Aș, și-ai găsit! Slobozi și voiaie groase de fum pe amândouă nările, și striga la ele militărește: „*Rük-vert-marș!*“ și femeile tăceau ca pământul. Cine să cuteze să mai zică ceva!

Au avut pără îndelungată cu Gheorghe pentru averea în capete de vite, ce o aduse el aci, și din moșia lui Gligor se vând a treia parte la licitare, ca să se poată plăti cei șase junci, și ajmbria lui Gheorghe pe doi ani de zile.

Se desprimăvâra și toate plugurile

răsturnau brazde negre, strălucitoare, umede. Hotarul chema afară cu ciocârliile și cu văzduhul său înalt, albastru. Numai plugul lui Gligor își gelea stăpânul și ruginea lui departe sub șopru. Ilie apucase în sat la cinste, era între jurați, și nu putea să-și lase slujba. Știa scrisoare, nevoie mare, și era vecinic cu un notiț cu cerusă în buzunar. În crismă se abătea așa numai ca din slujbă. Scria vre-o carte în țară pentru o femeie năcăjită, care nu și-a mai văzut feciorul de cinci ani de zile, mai fuma o țigară, mai trăgea la masea o țuică donă. Iar crismărița, o mărșineancă a dracului, albă și sprintenă, îi trăgea cu ochiul.

Cuceruzul cu săpatul sta bine: l-a dat juratu Ilie în parte. Fânul poate rămânea iarbă, până va crește și otava, să tae tot odată, să nu facă cheltueli zădarnice. Iar din holdă, ce să mai seceră, că o năpădit-o buruiiană; mazarichea, de numai câte un spic se mai ivește, unde și unde. Va pune cosași și aici.

Femeile, mai ales Saveta, cu gura iar la el, că omule așa, că omule pe din coala, că așa s'or calici în doi-trei ani. Juratul Ilie slobozes fum gros pe nări, își îndesa notițul în buzunar, și comandă: „*Femeie: Rük-vert-marș!*“ Și pornia iar în sat, în slujbă, și să mai vadă cât de al dracului știe trage mărșineanca aceea, crismărița, cu ochiul.

Nota nu se prea mesteca acum în trebi. Patidă, ca vai de capul ei, într'altă stare, își aștepta ceasul. Ochii i-se umeziau câte-odată ca la un gând luminos, apoi rămăneau din nou fără nici o dorință, fără așteptare.

necesară predica. Eu însă citez a afirma, că chiar pentru-că funcțiunile sunt în limba poporului, este lipsă cu mult mai mare a predica și a espune înțelesul acelora. Dvoastră toți împrenă cu mine știți, ce rece și indiferent este poporul, când îndeplinim câte o funcțiune sacră?! Câți dintre credincioși să roagă cu evlavie sub sf. liturgie? Au nu unul motăște de somn, altul să mișcă într-o parte și alta, altul își face de lucru pe la lumini, pe la cădelniță ș. a.

Sau bună-oară la o sfințire de casă. Preotul începe ceremonia; cei din casă în loc de a să ruga cu toți într'un gând cu preotul, — unul aleargă să pună masa, altul caută după ale mâncării, altul după beutură, — toate lucruri accidentale; — în cele mai multe cazuri rămâne preotul aproape singur, — abia dacă se arată toți căsenii la stropirea cu apă. Și așa se întâmplă și la alte funcțiuni: botez, cununii, înmormântări etc. Toate acestea, dacă poporul ar fi învățat și luminat despre sfințenia actului s'ar putea evita. Bine înțeles, că eu am atins aici numai explicarea formelor, cari încă ar aduce mare folos, dacă s'ar înțelege, cu nespuns mai mult însă ar ajuta tălcuirea articulelor înșiși de credință.

Poporul chiar pentru-că aude totdeauna aceleași rugăciuni, și vede aceleași forme, rămâne indiferent. Este în firea omului, că să răpește de farmecul novității. Adevărul credinței și formele sunt aceleași nestrămutate, dacă însă le tălcuim din punctul acesta, ori cea de vedere, devin noi, curiositatea crește, interesul se potențiază, atențiunea se deșteaptă, lucrează intelectul, iar pietatea se scoboară în inimă.

Dacă s'ar esplica cât de adese-ori, ce este sf. liturgie? ce însemnează: „cu pace Domnului să ne rugăm?“ dacă ar ști poporul că eșirea cu Evangelia înseamnă arătarea Dni în mijlocul învățăcelilor după înviere,

și pentru aceea „cu înțelepciune dreaptă să ne închinăm și să cădem la Hristos!“ Cât de pătrunși ar rămânea credincioșii, dacă ar înțelege căutarea Cherovicului, despre care sum convins că nici din o sută unul nu este în stare să li străbată înțelesul mistic?! Cântările noastre liturgice sunt toate traduceri din grecească și slavonă. Unele sunt traduse ad literam, și așa puțin înțelese. Așa ca să rămân la exemplul de mai sus: Cherovicul, ca să străbatem adevărul senz. — ar trebui să se înceapă: *Noi carii acum*, (adecă când preotul îndeplinește acea funcțiune) închipuim pe Cherovimi etc. Câți îl cântă fără a reflecta la înțelesul mistic, cel mult, dacă își bat capul să îl cânte pe o melodie armonioasă.

Multe dintre adevăruri fără esplicare sunt chiar neînțelese. Așa ca să rămân la cele mai comune, cari conform împrejurărilor noastre ne obvin mai adese-ori. Bună-oară slujba sfeștaniei. Cetim apostolul: „... Fraților cela ce sfințește și ceea ce să sfințesc, dintru unul sunt toți.“ Cine este cela ce sfințește? cine sunt cei ce să sfințesc? pentru ce sunt toți frați dintr'unul? Aici nici unul din credincioșii noștri nu va înțelege, ce i-se cetește, cu toate că i-se spune în limba lui, — dacă nu cumva li vom esplica contextul, că sf. Pavel a scris epistola aceasta către Evrei, ca să le arate, că acela, care sfințește — adecă Isus Hristos — și cei ce să sfințesc prin darul Lui, adecă credincioșii — din unul sunt, adecă din un părinte comun Avram, și pentru aceea sunt frați!

Chemarea preotului este, ca locuitor și trimis al Domnului Isus, să continue pe pământ acea operă a rescumpărării, pe care a început-o Mântuitorul. O mărturiseste Dl Hristos însuși, când a zis către cei dintâi preoți ai săi, către Apostoli: „Pe cum m'a trimis pe mine Tatăl, și eu

vă trimit pe voi.“ Pe cum m'a trimis pe mine Tatăl pentru mântuirea oamenilor, și eu vă trimit pe voi, pentru continuarea lucrării începute de mine. Dl Hristos, pentru aceea a venit pe pământ, ca să mântuiească pe oameni prin adevăr și dar. „Căci legea s'a dat prin Moise, iar darul și adevărul prin Isus Hristos,“ adevărul pentru lumizarea oamenilor, iar darul pentru sfințire și întărire. Prin urmare preotul trebuie să vestească întâiu adevărul, și numai după aceea să servească mijloacele darului.

Acesta este dreptul și tot odată și datorința preotului. Numai el este îndreptățit a vesti cuvântul lui Dumnezeu dar așa, că între *vesti* și a *nu vesti*, nu este îndreptățit a alege; el *trebuie* să vestească evangelia, căci sf. Pavel astfel grăiește despre datorința lui: „Dacă vestesc evangelia, nu-i mărirea mea, pentru-că datorința mă silește; și *vai mie*, dacă nu vestesc evangelia“.

Și această datorință este continuă, nu luacată nici odată, pecum neșters este și caracterul preoțesc, primit prin punerea mânilor; prin urmare preotul este îndatorat a vesti cuvântul lui Dumnezeu totdeauna și în tot locul, unde și când li stă în patință. Pentru aceea admoniară sf. Pavel pe Timotei: „Înaintea lui Dumnezeu și Isus Hristos, carele judecă pe cei vii și pe cei morți rugând, te rog pe împărăția și venirea lui: *vestește cuvântul, stăi de-asupra, cu vreme și fără vreme*, îndeamnă, roagă, dojenește, — cu răbdare și știință.“

(Va urmă.)

Adunarea Asociațiunii la Brașov.

— raport special al „Unirii“.

Membrii comitetului central au sosit la Brașov Joi cu trenul de 2 oare. Au fost așteptați la gară de comitetul despărțământului Brașov și de comitetul aranjator la cari s'au alăturat numărul public. Din Sibiu au venit Dni Cosma, Papiu, Ivan și Beu. Prezidentul Șulțu fiind reconvalescent, n'a venit, astfel adunarea generală va fi condusă de dnul viceprezident Bărsanu Andreiu. Împreună cu comitetul au mai sosit deputații noștri Dr. Mihali și Dr. Vajda, apoi venerabilul Gheorghe Pop de Bășești Al. Pop, jude de tablă, Baia, Dr. Proca Tăslăuanu, Păcățianu, Sibiu, și mai multe doamne.

Frumosul convoiu de trăsuri a mers până la gimnaziul român unde dnul prof. Bogdan, secr. desp. a salutat comitetul cu calde cuvinte. A răspuns Ivan, mulțămind de primire.

Cu trenurile de după prânz și noaptea au sosit numeroși oaspeți. Am remarcat pe gen. Groza cu familia, Iorga, Sextil Pușcariu, dep. Damian, Dr. Șerban, Dr. Marcu, can. prof. Precup. Lăpădat Orăștie și București, Ungurean Timișoara, Boer, Lechința adv. Dr. Bran (Teaca), preotul Zehan, Dr. Boilă, adv. în (Dicio-Sâmărtin), Dr. Cornel Pop, (Oradea-mare), prot. Domșa (Orăștie), prof. Bogdan, prot. Câmpian, Săcuime, V. Radu, prot. Domide, Dr. Linul Iernea, Cso

Când a fost de i-a sosit ceasul, moașa Dochța tipă speriată, apoi înfășură repede în cărpe pe noul năsent, acoperindu-l.

Când isprăvi și eși pe ușe, se întoarse și zise cu glas tremurat: „Să nu desvăliți copilul — că-i băiat — până voi veni iar, să nu se răcească!“

Juratu Ilie nu era acasă, era dus în slujbă prin sat. Când a sosit, băut de jumătate, trebuia să vază copilul. Saveta i-se puse în drum. „Nu-i slobod încă. A zis moașa să nu-l desvălim.“ Dar el, în-desându-și notițul în buzunar, se răsti: „Femeie! Rük-vert-marș!“ O dădu în lături, merse în casă, și se apucă se desfăcă băiatul din cărpe. Dar nu izbutea, ci-l tot rostogolea numai pe păcel. Saveta văzută că trebuie să i-l arete, și el cum îl tot învârte, numai îl va înăduși.

Așadar să despature ea cărpele: „Așteaptă Ilie, îl desvălui eu. Nici mama n'a văzut încă odorul.“ Il luă pe brațe și merse cu el înaintea patului, unde sta bolnava. Și începă să-l desvăluie.

„Ah! Dumnezeule!“

Și toți trei rămaseră cu ochii zgâiți de groază la arătarea din cărpe.

O bucată de carne fără formă, cu trei degete la umeri, fără mâni, cu picioarele crescute la olaltă.

La câte-va săptămâni după asta patru părechii, ce trăiră necununăți, primeau în biserică binecuvântarea preotului. După slujbă un străin întrebă de părintele, că ce belșug a fost cel de azi.

„N'a fost belșug dle, dar iată cum stăm“, și li spuse ce arătare s'a ivit aci la ei în sat. Apoi adause: „Așa-s românii noștri, — har Dni că numai pe unele locuri, — trăesc ca dobitoacele, le poți toca meru la ureche învățăturile creștinești, că nu te ascultă. Ei așteaptă ca Dumnezeu, să fac minunii!“

I. Agârbiceanu.

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj.

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

Cei ce vizitează Expoziția generală din București, să nu intrelase a cerceta și

„Carul cu bere“ al fraților **MIRCEA** din fața palatului poștelor, vor afla: o bere neîntrecut de bună, mâncări gustoase și dragoste frățească de compatrioți!

makoz, Agârbicean, prof. Evoleeanu, Sta liturgie a fost celebrată de prot. Voina și Dr. Saftu, a cântat foarte frumos corul mixt a bisericii sf. Nicolae.

La masa jurnaliștilor A. Paul (Gazeta), Păcățian (Telegraful) Braniște (Drapelul), Barbul (Românul-Cleveland, America).

Ședința se ține în sala festivă a gimnaziului românesc decorată cu verdeată și cu tablourile fondatorilor și binefăcătorilor gimnaziului. Sala e plină de inteligența română de pretințență, galeria rezervată damelor, era plină. La masa prezidială erau Bârsanu, vice-prez. Cosma, Papiu, Leményi, Ben, Ivan, Tăslăuan, și Vătășan.

La 11^{1/2}, se deschide ședința prin un călduros discurs a dlui Bârsanu, vice-prez. comitetului central. Dsa face o frumoasă reprivire asupra celor două adunări generale ținute la Brașov, și special asupra primei adunări, reproducând pasajii din măiastra descriere alui Odobescu.

Răspunde apoi la întrebare dacă Asociațiunea a răspuns la așteptările, marilor bărbați ai noștri, prezenți la adunarea I., ținută la Brașov. Constată că s'a făcut progres literar în literatura frumoasă, dar nu a celei științifice, ca bună oară cercetările serioase ale lui Cipariu și cu cele istorice ale lui Barițiu.

Terminând dsa face un călduros apel către inteligență ca să se apropie de popor. „Să ne apropiem cât mai mult de omul de popor, să cântăm a-i cunaște firea și apăsările, să-l luminăm cu toate mijloacele culturii moderne, să-i ușurăm năcazurile și să-l iubărbătam. Să-l legăm de noi cu lanțul puternic al culturii naționale, și astfel să facem din întreg poporul nostru o cetate tare, care să fie în stare a rezista la orice atac. Lucrând astfel cu stăruință sub stindardul Asociațiunii, care poartă deviza: literatură și cultura poporului român, ne facem numai o datorie către noi înși-ne, și dăm dovadă, că suntem un popor conștin de sine și vrednic de viață“.

Având deplină nădejde că vom și lucra astfel fiecare pentru sine și toți împreună și așa vom împlini așteptările înaintașilor noștri, cari au întemeiat „Asociațiunea“ cu aparințe așa mari, — declar adunarea generală de deschisă.

Vii și îndelungi ovațiuni au acoperit cuvântarea dlui Bârsanu.

După dsa iea cuvântul dr. Saftu, care în numele Brașovenilor salută pe toți cei prezenți. Directorul Onișiu salută Asociațiunea în numele societății de teatru.

Prezidentul mulțumește amândoror vorbiri pentru salutul adresat.

Să invite delegații despărțămintelor să se prezinte. Prezidiul dorește ca la viitoarele adunări să fie prezente toate despărțămintele.

Să cetește o scrisoare a dlui Mocașny prezidentul de onoare, care insinuă că din cauza morbului nu poate veni. Urmează telegrame din Viena, Sibiu, Bistrița, Deva, Șimleu și Năsăud.

Raportul să conzideră de cetit, în comisiile să aleg:

I. George Pop de Băsești. Deputatul Vasile Dămian, Goldiș, Saftu, dr. Cosma.

II. Dr. Mihali, dr. Comșa, Lăpădatu.

III. Prof. Petrovici, Pricu, Vătășan.

Membru fondator s'a făcut dl jude P.

Pop și Popa din Dumbrău.

Se prezintă done propuneri a protului Boca, pentru studiarea portului național, și a protului Tatu (Chiebiudeal) pentru ajutorarea preoților și învățătorilor, cari frecventează cursurile economice. Amândouă propunerile se predau comisii.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl Nicolae Olar din Cudjir, întreprinzător în Petros, a cumpărat un rând complet de vestimente bisericesti minunat de frumoase, în preț de 180 cor., pentru care faptă marimoasă i-să aduce Stim. donator din partea subscrierului în numele său și al curatoratului bisericesc, pecum și a tuturor poporenilor din Petros mulțămitele noastre ferbinti. Bunu Dumnezeu să-i răsplătească fapta creștinească cu bogatele și frumoasele daruri cerești. Petros, la 19 August 1906. În numele curatoratului biser. — Ioan Bora, parohul Petrosului.

— Domnul Vasile Murășan, proprietar în Chechiș și casar la „Sălăgiana“. Jibou, — întru amintirea părintelui D-sale Georgiu Murășan, a binevoit a dona pe sama bisericii din loc o cădelniță frumoasă de argint de chină, pentru care primească și pe această cale mulțămitea cea mai ferbinte. Dumnezeu să-i răsplătească din darurile sale cele bogate. Chechiș, 6 Sept. 1906. — Dem. Murășan, adm. parohial.

† Aurelia de Jurca n. br. Popp. Din Sarasau vine trista veste despre moartea distinsii doamne Aurelia de Jurca. Iată ce ni-se scrie: „Satul ăel mai frumos și plin de o adevărată putere românească Sarasau din Maramurăș, s'a învălit în mare jele, pentru-că în 16 Sept. s'a mutat la odihnă vecinică, mama bisericii noastre, inima și sufletul românismului din Maramurăș și jur, Ilustra Doamnă baroneasă Aurelia Jurca n. Popp, nobila mlădiță a fericitului cândva br Vasiliu Popp, președinte de senat la curia reg. din Pesta. Dânsa a fost o rază din soare, trimisă din ceriu, ca să aprindă din nou jeratecul, cel acoperit cenușa anilor vitreji a uitării de neam! a fost un apostol al neamului său, o adevărată Lucretie, mama Gracilor! În casa sa, și saloanele sale n'a avut loc altă limbă, decât frumosul nostru graiu românesc, de puterea vorbelor ei s'a însuflețit mic și mare, chiar și străinii pentru țința-i bărbătească o respectau foarte mult. Înormântarea s'a făcut cu pompă, de care vrednică a fost. A fost de față și neobositul nostru Părinte, Escelența Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa, care, însoțit de profesorul de cântări bisericesti, protopopul onorar Aron Papiu, a grăbit să verse balsamul mângâierii pe ranele sângerânde a celor adânc întristați. Au slujit 12 preoți, în frunte cu vicariul Tit Budu din Sighet, care a ținut și vorbirea funebrală, scoțind în relief frumoasele virtuți ale repansatei, ca soție, mamă și româncă. Apoi carul mortuar, tras de patru cai, și acoperit de mulțimea coroanelor, a plecat către cimitir, însoțit de sute de oameni, veniți din celea mai îndepărtate ținuturi. La marginea mormântului ne-am rugat cu toții, ca: în locul neuitatei și scumpei noastre defuncte, să ne rezure de sus un alt soare pentru poporul român nemângâiat.“ — I. T. Fanc.

— Adresăm și din a noastră parte celea mai adânc simțite compătimiri îndureratei familii.

Odihnească în pace!

Sfințire de biserică. Curatoratul bisericii gr.-cat. din Zutor în distr. protopopeșe al Almașului, invită la consacrarea nou ziditei biserici gr.-cat. ce se va serba la 30 Sept. n. 1906. După actul consacrării va urma prânz comun și seara inteligența română de pe valea Almașului, aranjază petrecere în favorul nou ziditei biserici gr.-cat.

Hymen. Vasile Hossu, teolog abs. și Sofia Murășan, logoditi. Pribilești, 10 Sept. 1906.

— Varvara Partene și Iulian Ciôrba, cleric absolut, anunță enunția lor, ce se va celebra Duminecă în 30 Septembrie n. a. c. la 4 oare d. m. în biserica gr.-cat. din Maier.

Știri literare. „Musa română“ nri 7. a apărut zilele acestea cu un variat cuprins: Fresco, o frumoasă improvizatie a prof. Murășanu, done doine populare, culesse și aranjate pe violină de P. Pipoș, apoi un cântec popular din Basarabia de Teodorescu și „Cavine-se cu adevărat“ pe glas 8 de Anasasescu. — „Amicul tinerimei“ de sub direcția dlui I. Moisil, nri 6. și 7. continuă a fi cea mai prețioasă revistă pentru tinerimea școlară. Abonamentul anual 4 cor.

Dela societatea meseriașilor noștri. S'au înscris ca membrii ajutatori: Dr. Gavril Tripon, avocat în Bistrița, cu 2 cor. și Romul Ramonțan, preot în Mărgan, cu 1 cor. — Primească mulțumirile comitetului.

Mulțămite publică. Cu ocaziunea petrecerii de vară, ce s'a ținut în 12 August a. c. în Armeni, au suprasolvit următorii domni: Aurel Bratu, profesor 4 cor., Oprea Popa, proprietar și Moise Oprea, câte 3 cor. Vasile Spătar, preot. Ioan Dordea, preot, Salamon Samu, notar și Tóth József, mechanic, câte 2 cor. N. Mărginean 1 cor. 60 fil. Virgil Stanciu, preot. Ioan Neamțiu, proprietar. Vasile Bratu, teolog abs., Vasile Oltean, abs. de com. câte 1 cor. și Aurel Oltean, învățator 40 fil. Venitul curat de 28 cor. 50 fil. a fost destinat în favorul ambelor biserici din loc. Comitetul aranjator aduce susamintților domni mulțămite.

„Gesetzlich geschützt“. În campania asta „grozavă“ pornită de cei cu tulipanul contra a tot, ce e product austriac, remarcăm următoarea frumoasă păcăleală, de care de altcum au să sufere la tot pasul vitejii „tulipantosi“. Istoria aceasta o scoatem din o foaie ungurească, căruia îi revine deci și responsabilitatea. Zice adevă, că la Kecskemét, cu prilejul desvării statuei lui Kossuth, un patriot cerea ceva prin vitrinele prăvăliilor, ca să ieie drept amintire. Și aievea a și aflat într'un loc niște cuțitașe „tulipan“ veritabile, adevă produse ungurești. Eran și frumoase pe o parte a plăselelor era o reproducție în relief a statuei desvării. „Bravo! își zicea omul nostru, iată un lucru original unguresc! Cât de mare i-a fost losă mirarea, când ajungând acasă și desfătându-se în privirea statuei lui Kossuth observă pe tășul cuțitașului cunoscuta frasă „gesetzlich geschützt“. Va se zică tot era importată de airea!

Posta Redacțiunii.

V. F. Scrisele DTale așa cum ni-le-ai trimis n'au putut fi publicate. E de lipsă mai întâiu o tractare mai generală a chestiunii, și numai după aceea trecerea la amănunte.

A. V. Binevoiti a vă adresa la direcțiunea Internatului de fetițe, Blaj; de unde ve-ți primi informațiile ce doriți.

V. P. Lipsind câteva zile de acasă, numai în săptămâna viitoare voi putea să răspund la scrisoarea trimisă. Rog puțină răbdare.

Căutați la Sinala

HOTELUL BOULEVARD

a dlui LAZAR ALBU, originar din Ardeal. — Odăi elegante, mâncări gustuoase, beuturi bune, prețuri convenabile.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare.)

5. O altă dogmă a spiritiștilor e despre *natura omului*. Omul, după credințele spiritiste, nu ar fi un animal rațional, ci un spirit îmbrăcat în perispirit, și amândouă îmbrăcate în trupul pământesc. Trupul se putrezește. De altcum el nici n'ar fi servit decât numai de locaș al spiritului și al perispiritului pe timpul *incarnațiunii*. După desincarnare, *spiritul desincarnat rămâne și pe mai departe împreună cu învâlișul său, cu perispiritul (un corp fluidic, chip al formei omenestii)*. Dară *spiritul acesta nu e nematerial*. „Când se zice că spiritul e nematerial, aceasta trebuie să se înțeleagă în sens relativ, iar nu absolut, pentru că nematerialitatea absolută ar fi nimica“.¹⁾ „Clopotețul lui Lombroso, armonicul lui Crookes, florile lui Wallace, tiparele lui Zöllner, și atâtea altele, pe cari le trecem cu vederea, sunt niște fenomene spiritiste fără nici o sugestiuine, dar *dovedind într'un chip pipăit materialitatea spiritelor, o materialitate neajunsă în principiu pentru simțurile noastre cele pământestii, însă putând a deveni văzută, și chiar pipăită, când îi vine în ajutor fluidul unui puternic medium special, adecă ceea ce se numește „medium à materialisations“*“.²⁾

Spirite de acestea desincarnate sunt pretutindena: toate stelele și pământul întreg e plin de ele. „Spiritele constituie lumea nevăzută: ele sunt pretutindena; spațurile sunt pline până în infinit; sunt și în jurul nostru, cu cari stăm în legătură“.³⁾ „Eu cred, că există în spaț un număr infinit de lumi, locuite de ființe cugetătoare, supuse ca și noi legii progresului universal și infinit, care conduce la Dumnezeu“.⁴⁾

Hipoteza aceasta: că și pe ceilalți planete ai universului, și pe stele, încă ar fi ființe înțelegătoare, nu e în contra credinței creștine; greșala spiritiștilor stă într'aceea, *că jac din ea un articol de credință, fără să fie dovedită existența faptică a lumilor acestora pline de ființe înțelegătoare*. Hipoteza aceasta a fost susținută de vestitul astronom *Flammarion*, spiritist și el până în 1899.

6. O altă dogmă a lor este *metempsicoza sau „reincarnațiunile“ spiritelor*. „Eu cred“, zice formula de credință propusă în congresul spiritist internațional din 1889, „eu cred în pluralitatea existențelor sufletului, ori mai bine zis, în incarnațiunea succesivă a spiritului în lumi potrivite stării de superioritate ori de inferioritate, în carea se află spiritul; el se suie în forma aceasta pe scara, carea merge în infinit pe calea perfecțiunii. Eu cred așadar, că toate spiritele pot să aibă un număr infinit de incarnațiuni în una și aceeași lume, pentru expierea păcatelor, pentru perfecționarea ori pentru curățirea lor“.⁵⁾ Din metempsicoza aceasta urmează de sine nimicirea individului. Căci în cazul acela, eu, drept vorbind, n'aș fi cine mă țin că aș fi, ci un altul, fiindcă spiritul meu a fost al cutăruia și cutăruia, și va fi iarăși al altuia, cine știe al cui; ba el s'ar putea întrupă chiar și într'un animal. De aceea și zic spiritiștii Kardeciani, că: „Sufletul omului e un spirit incarnat . . . spiritele incarnate constituie omenimea“.⁶⁾ De aci urmează, că omul nici când nu se poate crede în descoperirea spiritelor. cheme-se ele chiar și spirite superioare, spre pildă: spiritul sfântului Paul, al sfântului Augustin, etc.; pentru că deși spiritele acestea au fost odinioară spirite elevate, totuși au putut să scape cu timpul și să se reincarneze într'o ființă mai de jos.

7. Alte spirite superioare apoi au zis, *că spiritele n'ar fi create de Dumnezeu, cum descoperiră altele; ci că ar fi deodată cu Dumnezeu*. Unele spirite se mărturisesc materialiste; altele panteiste. Dar învățăturile acestea încă n'au ajuns să fie dogme, ci sunt numai descoperiri, până acum nedefinite.

Acestea sunt dogmele spiritiștilor, cari țin cu Allan Kardec. Morala lor consistă mai mult într'o împintinare la lucru, ca omul să se perfecționeze; și în iubirea deaproapelui. Sunt și aci, în partea morală, învățături contrare religiunii creștine, deși nu se împotrivesc într'un mod așa de vădit, ca cele dogmatice.

Nu țin însă toți spiritiștii dogmele acestea. Căci deja dela început s'a format o schismă în sinul lor: *schisma ocultiștilor*. Aceștia nu voiau și nu voiesc să admită învățătura despre perispirit, și în locul ei au introdus cele trei părți ale sufletului: *energia vitală, corpul astral și spiritul*. Și, pe când la spiritiștii Kardeciani perispiritul nu se desparte niciodată de spirit, pe atunci la spiritiștii ocultiști spiritul se tot curăță de corpul astral și se desmaterializează până când în fine se confundă cu Brahma, de unde a și plecat, ori se nimicește în Nirvana. „Spiritiștii“, zice ocultistul *Papus*,¹⁾ „admit, că spiritul totdeauna rămâne învâlit în perispirit; ocultiștii propovăduesc, că spiritul se desface pe încetul de perispirit“.

O altă schismă a fost și este *cu privire la metempsicoză*, pe carea o admit Kardeciștii, dar o neagă spiritiștii din Anglia și cei din America nordică. Înțelegere între ei nu poate fi, pentru că și unii și alții și-au luat învățăturile din descoperirile spiritelor superioare. De altcum spiritele acestea superioare vorbesc totdeauna după gustul credincioșilor: celor ce vreau mai multe întrupări, le descoper metempsicoza; celor ce se îndestulesc cu o singură vieată, le spun că numai una este; catolicilor le vorbesc despre exercițiile de pietate catolice; în prezența protestanților dau în biserica catolică, și mai cu samă în papa și preoțime. Francezilor le vorbeau despre politică; mormonilor despre comuniunea muierilor, etc., fiecare după gustul său.²⁾

Articolul VIII.

Natura cauzei dela fenomenele spiritiste.

Cauza fenomenelor spiritiste e inteligentă. Adevărul acesta, după cele zise până acum, nu mai trebuie dovedit. Cauza aceasta inteligentă însă este:

1. *Mincinoasă*. Martor ne este despre aceasta nesuspectul Allan Kardec, în cartea *Médiums*. El ne spune, că între spirite, cele mai multe sunt *ușurate*. „Spiritele acestea ușurate răsar de pretotindena, și cearcă toate ocaziunile să ne vorbească; dară adevărul e gândul lor cel mai de pe urmă; și de aceea simțesc o plăcere răutăcioasă în a înșela pe cei ce au slăbiciunea, și câte odată presupțiunea, să creadă cuvintelor lor“. Dar nu ne putem crede nici în comunicările spiritelor serioase, pentru că: „Spiritele serioase, zice tot el, nu sunt pe o formă de luminată, nu cunosc o mulțime de lucruri, cu privire la cari se pot înșela. De aceea spiritele cu adevărat superioare ne recomandă totdeauna să supunem comunicările spiritelor unei controle a minții și unei critice severe“. Și aceasta cu atât mai vărtos trebuie s'o facem, fiindcă se capătă și răspunsuri serioase și în același timp false, „pentru că sunt spirite îndrăznețe și false, cari, sub aparița seriozității, se silesc să iasă la suprafață cu ideile lor false și cu sistemele cele mai absurde. Și, ca să-și câștige mai multă încredere și auctoritate, nu se sfiesc să se recomande de spirite foarte respectate și venerate. Acesta este unul din vârtejurile cele mai primejdioase“.³⁾ Ba până acolo merg spiritele, de chemând pe unul, și se prezintă un altul. Se întâmplă chiar și aceea, că chemând un spirit superior, și se prezintă spiritul unui animal. Un caz de acesta descrie Kardec, când chemându-se un spirit serios, s'a prezentat spiritul unei păsăruici, care și-a expus în limba franceză nenorocirea, ce a ajuns-o, când o mătă i-a stricat cuibul. Și ce e mai mult, unul din spiritele superioare i-a descoperit lui Kardec și aceea, că așa e de mare dorul spiritelor inferioare de a comunica cu oamenii. încât „se poate evoca o stâncă, și ea va răspunde, pentru că totdeauna stă gata o mulțime de spirite, să răspundă la orice“.⁴⁾ Și fiindcă „vicienia spiritelor mincinoase întrece orice închipuire“; de aceea conchide Kardec,⁵⁾ „că noi nu trebuie să ne lăsăm să fim orbiți de numirile, ce și-le ieau spiritele cu scopul, ca să-și facă credibile cuvintele... Noi am putea să umplem un volum din cele mai curioase, cu istorii de ale mistificărilor, ce ni-au ajuns la cunoștiință“.

(Va urmă.)

¹⁾ Allan Kardec, *Médiums* pag. 56; la Franco, pag. 246.

²⁾ Hașdeu, *Sic cogito* pag. 180.

³⁾ Kardec, *Médiums* pag. 53; Franco pag. 250.

⁴⁾ Congrès spirite, pag. 356; Franco, pag. 251.

⁵⁾ Franco, pag. 253.

¹⁾ Congrès spirite (1889) pag. 62—63; Franco, pag. 243—244.

²⁾ Franco, pag. 51—55, 250 și urm.

³⁾ *Médiums*, pag. 172—173; Franco, pag. 160—161.

⁴⁾ *Ibidem*, pag. 376—377.

⁵⁾ *Ibidem*.

Dracul în școală,

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare).

20

„Eu am dreptul s'o cer aceasta, căci sunt jidov care își cunoaște drepturile“.

„Care lucruri să se înlătoreze?“

„Ei, — omul acela golan, care este restignit pe o cruce de lemn atârnată pe perete în fața copiilor mei, și cele două tablouri, cari atârnă alături cu golani, căci ele scandalizează pe copiii lui Izrael“.

„Cum? Dta pretinzi, să scoatem din școală crucea Mântuitorului și icoanele sfinte?“

„Da, aceasta o pretind eu!“

„Aceasta nu se va întâmpla! — În școli creștinești se cuvin icoane creștinești!“

„În școli creștinești, fără îndoială! Dar noi după lege n'avem școli creștinești. Noi avem școli neconfesionale, în cari și copiii de jidov au aceleași drepturi, ca și copii creștinilor. Prin urmare, afară cu icoanele, care pentru jidovi sunt scandalizatoare!“

Primarul privia uimit la jidovul mândru, la ochii lui scânteitori și la gesturile lui violente.

„Rotschild, dtale îți lipsește o Sămbătă! În școala aceea umbli nouăzeci și cinci de copii de creștin, și aceia să fie lipsiți de icoana Mântuitorului fiindcă doi copii de jidov se scandalizează la vederea ei?“

„Așa este — se înțelege! Și dacă ar fi numai un singur copil de jidov, trebuie să fie înlăturat din acea școală ce este supărător pentru dânsul!“

„Ești un obraznic!“ — replică Redlich. „Ceea ce pentru voi evreii este o groază, pentru noi creștinii este un lucru sfânt. Crucea are să rămâie în școală, fiindcă ea reamintește copiilor nostri moartea lui Isus, prin care ne-a mântuit; învățăturile, pe care le-a propovăduit. Și icoanele au să rămâie asemenea în școală, fiindcă ele arată copiilor nostri, că au să umble pe calea virtuții și a fricei lui Dumnezeu, ca și acei pe cari icoanele îi reprezintă. Hertz Rotschild, trebuie să-ți spun verde, că pretențiunea dtale este impertinentă și scârboasă, căci ea lovește în față sentimentele noastre religioase. Să tăgăduim și să înlăturăm crucifixul, fiindcă aceasta o cere un jidov necredincios? . . . Rușinea aceasta n'o s'o pătească comuna Schwanheim“.

„Cum? . . . Fiindcă o cere un jidov?“ repeți Hertz Rotschild ambițios. „Este jidovul mai pe jos, decât creștinul! Te înșeli dle primar. Eu am să-ți spun cine este jidovul“ — și se ridică privind cu dispreț la primar. „Jidovul este stăpân în Austria!“ vorbi Hertz cu accentuare.

„Și dta ești un nebun!“

„Fiindcă zic că jidovul este stăpân în Austria? Eu am spus numai adevărul, pe care numai orbul nu-l vede și numai prostul nu-l recunoaște. Ce pot face creștinii în Austria fără jidovi? Nimic nu pot face. Creștinii din Austria trebuie să joace după cum le fluieră jidovii. Cine are banii în Austria? Jidovii. Cine dă credit Austriei? Jidovii. De aceea zic eu cum că în Austria jidovii sunt stăpâni. Și dacă jidovul Hertz Rotschild pretinde să fie înlăturat acel idol din școală, aceasta o pretinde după drept și după lege“.

„Pe care au făcut'o tot jidovii în Austria“, — adăugă Redlich. „Acuma caută să ieși de grabă!“

„O să se depărteze din vederea copiilor mei acele icoane rele?“

„Ce? icoane rele? Jidan mizerabil! Să nu mai deonestezi pentru a doua oară imaginea lui Dumnezeu și a sfinților săi!“

„Așadar nu vrei s'o faci?“

„Nu, nici odată!“

„Bine, atunci am să te denunț! Eu stau pe baza legii. Am să mă plâng la guvern și guvernul va face dreptate jidovului, iar creștinul va trebui să facă ceea ce jidovul pretinde după lege“.

„Afară! Cară-te din ochii mei!“

Hertz Rotschild își luă tâlpășița.

* * *

Întâmplarea aceasta aduse comuna întreagă într'o agitațiune ne mai pomenită. Dacă Hertz Rotschild voia să intre la cineva cu vr'o afacere, era dat afară. Dacă mergea ori venia de undeva cu sacul cu zdrențe în spate, întâlnia pretutindeni priviri furioase. Toate acestea însă nu-l scoteau pe jidov din sărită, căci el știea, ce trebuie să facă și ce poate să facă.

Peste câteva săptămâni conziliul școlar primî ordin dela autoritatea superioară, că în urma plângerii lui Hertz Rotschild să îndepărteze din școală crucifixul și icoanele, deoarece într'o școală neconfesională nici o confesiune nu e permis să fie înzultată prin reprezentățiuni figurate.

Conziliul declară, că mai bine își dă demisia, decât să execute un ordin care îi vatamă sentimentul religios și care pretinde tăgăduirea credinței.

Autoritatea află cu cale a nu mai supăra conziliul, ordonă însă pur și simplu învățătorului, să îndepărteze icoanele din școală.¹⁾

¹⁾ Din școlile din Viena fură asemenea scoase crucifixe și icoanele din considerațiune față cu jidovi și alți adversari ai creștinismului. Arhiepiscopul dărul școlilor alte crucifixe și icoane. Revista „Die freien pädagogischen Blätter“ scriea din acest incident: „Darul arhiepiscopului trebuie refuzat căci icoana Mântuitorului n'a fost dăruită ca icoana unui bărbat bun și vrednic de venerat, ci ca simbol al creștinismului. Dacă însă aceste icoane au valoare artistică, s'ar putea întrebuița ca modele pentru desemn“.

Duminecă după vecernie se adunaseră o mulțime de bărbați la birtul numit „La Bou“. Șezând așa la un pahar de bere și fumând din pipe, Schwanheimenii afuriseau strajnic pe cei ce au îndepărtat din școală icoana Mântuitorului.

Era de față și Wilhelm Gerstle, învățătorul cel bătrân. El asculta ce ziceau ceilalți și din gura lui nu ieșea un singur cuvânt de imputare. Ființa sa întreagă trada însă o mâhnire adâncă.

„Eu am crezut mereu, că noi avem un guvern creștinesc în Austria“, zise Günther, — „un guvern care poartă grije că copiii să fie creștini religioși și în frica lui Dumnezeu. Acum trebuie să aud, că tăgăduitorii lui Dumnezeu și batjocoritorii religiei au cuvântul în școală și că icoana Dumnezeului nostru este îndepărtată de pe perete. Unde o să ajungă frumoasa noastră Austrie, dacă așa ceva se poate face nerăsunat?“

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

Discursuri parlamentare, de dr. Iuliu Maniu. Dl deputat a cercului Vinț, a adunat în o broșură de aproape 100 pag. frumoasele și puternicile sale discursuri în număr de 9 rostite în parlamentul țării. Celea multe înainte!

Predici sau învățături, de Petru Maior, editate de dr. Elie Dăianu, a apărut partea IV., cuprinzând predicile dela Dumineca X—XXIV. după Rusale. Prețul 1 coroană. Le recomandăm călduros.

„Sămănătorul“, revistă literară. Anul V. Numărul 36, cu următorul cuprins: N. Iorga, „Povestea neamului“ la Expoziție. — O. Carp, Muncitorul (poezie). — G. Vălsan, Prin singurătăți. — I. U. Soricu, Chemare (poezie). — X., Cugetări. — I. Boteni, Hanul din Zăvoiu. — C. Sp. Hasnaș, Sonet. — Un fecior de țeran, Portul Național. — Șt. Braborescu, Strigătul Oceanului (poezie). — N. Iorga, Cronică. —

Proprietar, editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

(25) 2—10

De vânzare:

Circa 30,000 altoi de viță cu rădăcină clasa I-mă, altuiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată):

Altoi:	Struguri mestecați	(Vegyes borfaj)	1000 buc. = 150 cor.
„	„ Rizling italian	(Olasz rizling)	„ „ = 160 „
„	„ Zierfandl	(Ezerjó)	„ „ = 160 „
„	„ Silvau verde	(Zöld szylváni)	„ „ = 160 „
„	„ galbini	(Mézes feher)	„ „ = 180 „
„	„ moi	(Mastos feher)	„ „ = 180 „
„	„ goarneși	(Járdovány)	„ „ = 180 „
„	„ fetești	(Erd. Leányka)	„ „ = 180 „
„	„ Șmighiră	(Som, Furmint)	„ „ = 180 „

Viță pentru struguri de masă:

Altoi:	Chasselas Fontainebleau	100 buc. = 22 cor.
„	„ Gama Drome	„ „ = 27 „
„	„ Madelaine Angevine	„ „ = 22 „
„	„ Passatutti	„ „ = 24 „
„	„ Muscat Hamburg	„ „ = 28 „

Altoi cl. I-mă de 2 ani 1000 buc. = 220 cor.; Altoi cl. II-a de 1 an 1000 buc. = 80 cor.

Szancsal, u. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,

învățător, absol. al curs. de vitric din Aiud.

La comande rog a se trimite ¹/₂ anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căsă ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se iau în considerație, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

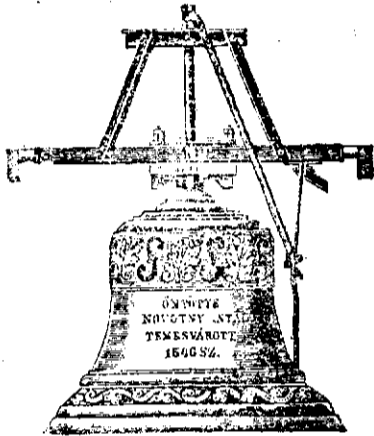
în Timișoara-Fabric (8) 18-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de oace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu (7) 18-52

intemeiată la anul 1868 în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificiul de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală. Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 90,981.088 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1 Maiu 1906.

Budapest—Predeal—București					București—Predeal—Budapest						
	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.		Accel.	Pers.	Accel.	Pers.		
Budapest	pleacă	7 25	9 00	2 35	5 45	9 15	București	pleacă	8 40	—	8 05
Szolnok	"	9 37	11 52	4 30	9 27	11 19	Predeal	"	8 32	—	1 12
Szajol	"	—	12 07	4 43	9 46	11 33	Brassó }	sosește	4 55	—	2 18
P.-Ladány	"	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	Brassó }	pleacă	8 07	5 32	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	Földvár	"	8 43	6 07	3 15
M.-Peterd	"	—	3 05	—	1 00	—	Homoród-Kőhalom	"	10 12	7 45	4 23
M.-Keresztes	"	12 05	3 16	—	1 14	—	Segesvár	"	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"	—	3 34	—	1 36	—	Medgyes	"	12 40	10 58	6 37
Nagyvárad }	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	Kis-Kapus	"	1 24	11 50	6 50
Nagyvárad }	pleacă	13 41	4 10	7 14	2 08	2 18	Balázsfalva	"	2 10	12 36	—
Várad-Velence	"	12 48	4 17	—	2 36	2 26	Küküllőszög	"	2 20	12 48	7 35
Fugyi-Vásárhely	"	12 58	4 27	—	2 45	—	Tövis }	sosește	2 52	1 27	8 00
M.-Telegd	"	1 20	4 46	7 42	3 05	2 51	Tövis }	pleacă	3 38	12 43	1 57
Elesd	"	1 41	5 02	7 55	3 21	3 05	Nagy-Enyed	"	3 59	1 06	2 19
Rév	"	2 09	5 20	8 15	3 45	3 28	Felvincz	"	4 20	1 33	2 42
Csucs	"	3 23	6 30	9 03	4 50	4 16	M.-Veresmart	"	4 27	1 41	2 40
Bánffy-Hunyad	"	4 03	7 11	9 33	5 32	4 52	Sz.-Kocsárd	"	4 43	1 56	3 07
Jegenye	"	4 33	7 42	9 57	6 01	—	Ar.-Gyéres	"	5 18	2 35	3 48
Kolozsvár }	sosește	5 15	8 27	10 30	6 51	5 53	Apahida	"	6 27	3 56	5 02
Kolozsvár }	pleacă	5 32	8 54	10 51	8 30	6 11	Kolozsvár }	sosește	6 45	4 20	5 21
Apahida	"	5 50	9 11	11 14	8 59	6 27	Kolozsvár }	pleacă	12 59	7 08	5 23
Ar.-Gyéres	"	6 52	10 20	12 33	10 41	7 27	Jegenye	"	1 41	8 06	6 11
Sz.-Kocsárd	"	7 17	10 56	1 15	11 31	7 51	Bánffy-Hunyad	"	2 13	8 42	6 39
M.-Veresmart	"	7 23	11 03	1 24	11 40	—	Csucs	"	2 44	9 18	7 09
Felvincz	"	7 29	11 09	1 34	11 50	—	Rév	"	3 24	10 07	7 48
Nagy-Enyed	"	7 48	11 29	1 53	12 20	8 15	Elesd	"	3 34	10 24	7 59
Tövis }	sosește	8 05	11 45	2 21	12 46	8 31	Telegd	"	3 45	10 38	8 11
Tövis }	pleacă	—	—	—	1 28	8 38	Fugyi-Vásárhely	"	—	10 55	—
Küküllőszög	"	—	—	—	2 14	9 06	Várad-Velence	"	—	11 04	—
Balázsfalva	"	—	—	—	2 22	—	Nagyvárad }	sosește	4 09	11 10	8 36
Kis-Kapus	"	—	—	—	2 30	9 46	Nagyvárad }	pleacă	4 15	11 36	8 43
Medgyes	"	—	—	—	2 30	9 49	Bihar-Püspöki	"	—	11 47	8 52
Segesvár	"	—	—	—	3 43	11 00	M.-Keresztes	"	—	12 06	—
Homoród-Kőhalom	"	—	—	—	5 28	12 26	M.-Peterd	"	—	12 17	—
Földvár	"	—	—	—	7 10	1 35	Berettyó-Ujfalu	"	4 52	12 29	9 21
Brassó }	sosește	—	—	—	7 50	2 09	P.-Ladány	"	5 51	1 45	10 01
Brassó }	pleacă	—	—	—	11 35	2 19	Szajol	"	7 05	3 21	11 18
Predeal	sosește	—	—	—	1 11	3 31	Szolnok	"	7 32	3 49	11 38
București	"	—	—	—	8 05	9 20	Budapest	sosește	9 35	6 40	1 50

Nrii subtrăși cu linii negre înseamnă timpul dela 6 oare seara până la 4 oare 59 min. dimineața. — Nrii semnați cu + înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.

Tipografia Seminariului Arhidiecezan.

În vara trecută, pe lângă toată seceta mare ce a fost, totuși în

Prima colonie de viță de vie de pe

TÂRNAVĂ

a careia proprietar e P.R. CASPARI, Mediaș 100, Transilvania, unica în întreaga Ungaria, vița a fost udată zilnic cu apă în quant de 5 milioane de litre, drept aceea e singura care poate liferă vița de vie frumoasă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite epistole de recunoștință, să trimită gratis și franco. (25) 16-20

FLORICELE DE CÂMP, schițe ușoare. De A. C. DOMȘA Prețul 1 coroană.